

EDUKATIVNI PROGRAMI

2022

za mlade u institucijama kulture
(Srbija)

www.napor.net

Музеј на град Неготино

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AUTORI/KE

Nedeljka Borojević i Jelena Bobić

PROJEKAT

The Melting Pot

DONATOR

Fondacija TEMPUS (Republika Srbija)

PARTNERSKE ORGANIZACIJE

Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada – NAPOR (Srbija)

Galerija Matice srpske (Srbija)

Mreža mladih Hrvatske (Hrvatska)

POGON – Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade (Hrvatska)

Muzej grada Negotina (Severna Makedonija),

Sojuz za mladinska rabota (Severna Makedonija)

KOORDINATORKA AKTIVNOSTI

Nedeljka Borojević (NAPOR)

IZDAVAČ

Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada – NAPOR

Sutjeska 2/II-12, 21000 Novi Sad, SERBIA

Grafičko oblikovanje

David Bilobrk

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI

“Podrška Europske komisije za izradu ove publikacije ne znači odobravanje sadržaja, koji odražava samo stavove autora, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj.”

Za dalju upotrebu ili reprodukciju materijala iz ovog dela koji se pripisuje trećoj strani, dopuštenje je potrebno tražiti direktno od nosioca autorskih prava.

**PROGRAM OMLADINSKOG RADA U
INSTITUCIJI KULTURE – PRIMER 1**

1.1 OPŠTE INFORMACIJE O PROGRAMU OMLADINSKOG RADA U INSTITUCIJI KULTURE

Naziv programa:	Zaigramo! Umetnost i sloboda izražavanja
Trajanje programa (časova):	16
Broj učesnika:	20 učesnika/ca – studenti od 19 do 26 godina
Trajanje programa (časova):	90 minuta
Ciljevi programa:	Upoznavanje mladih sa temom slobode izražavanja kroz stalnu postavku Galerije Matice srpske
Specifični ishodi učenja:	Podsticanje kreativnosti i kritičkog promišljanja kod mladih Upoznavanje sa umetničkim delima u okviru stalne postavke Galerije Matice srpske Upoznavanje sa osnovnim pravnim okvirom koji se odnosi na ljudska prava i slobodu izražavanja
Metode:	Metode koje se koriste u neformalnom obrazovanju
Materijali za učenje i literatura:	Publikacije Galerije Matice srpske / priručnici o ljudskim pravima i pravu na slobodu izražavanja / priručnici za kreiranje društvenih igara

1.2 PODACI O REALIZATORIMA PROGRAMA

Naziv udruženja:	Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada - NAPOR		
Naziv institucije kulture:	Galerija Matice Srpske		
Mesto:	Novi Sad		
Ime i prezime omladinskog radnika/ce:	Nedeljka Borojević	Telefon i e-mail:	0616535060 nedeljka.borojevic@napor.net
Ime i prezime radnika u kulturi:	Jelena Bobić	Telefon i e-mail:	069730725 jel.bobi.333@gmail.com

1.3 PLAN SPROVOĐENJA PROGRAMA OMLADINSKOG RADA U INSTITUCIJI KULTURE

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
1	18.00 – 18.30	<p>Aktivnost za upoznavanje <i>Moj novi prijatelj/ica</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnicima/cama podele hendauti na kojima su upisana pitanja poput “koji mu/joj je omiljeni hobi?”, “šta voli da radi u slobodno vreme?” i sl. na koja je potrebno upisati odgovore. Svaki učesnik/ca će imati zadatak da prikupi što više informacija o osobi koja sedi pored njega/nje i da ga/je potom predstavi ostatku grupe.</p> <p>Aktivnost <i>Drvo očekivanja</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnicima/cama podele stikeri u tri boje. Na jednoj boji učesnici/ce treba da upišu svoja očekivanja od programa, na drugoj svoje strahove ili šta ne bi voleli da se desi tokom programa, dok na trećem učesnici/ce pišu na koji način mogu da doprinesu implementaciji programa. Nakon što upišu sve na stikere učesnici/ce ih lepe na flipčart papir na kome je nacrtano stablo. Voditelj/ke radionice potom čitaju šta je napisano i daju dodatne informacije u vezi sa konceptom programa.</p> <p>Prezentovanje programa i projekta</p> <p>Voditelj/ke radionica učesnicima ukratko predstavljaju projekat, cilj i plan programa.</p>	<p>Aktivnosti za upoznavanje</p> <p>Rad u paru</p> <p>Rad u plenumu</p> <p>Prezentacija</p>	Povezivanje grupe	
1.1.	18.30 - 19.20	<p>Aktivnost <i>Act it out o slobodi</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnici/ce podele u četiri manje grupe u kojima će kratko diskutovati o tome šta su im prve asocijacije na temu slobode, a potom će se međusobno dogovoriti na koji način će neverbalnom komunikacijom i u formi performansa (bez govora) prikazati šta za njih znači sloboda. Potom će svaka grupa imati zadatak da performans prikažu ostalim učesnicima/cama, nakon čega sledi kratak debriefing o tome šta su imali prilike da vide i šta je sloboda za njih, kao i na koji način bismo mogli da definišemo slobodu izražavanja.</p> <p>Aktivnost <i>Barometar stavova</i></p> <p>na temu slobode izražavanja koja podrazumeva da voditelj/ke radionice čitaju određene tvrdnje koje se tiču slobode izražavanja (npr. “Pravo na slobodu izražavanja imaju svi bez obzira na poreklo / veroispovest / političko ili seksualno opredeljenje? Obrazovni sistem ima veliki uticaj na slobodu izražavanja? Društvene mreže su korisno sredstvo za slobodno iznošenje mišljenja/stavova? i sl) u odnosu na koje učesnici/ce zauzimaju stav, odnosno izjašnjavaju se da li se slažu ili se ne slažu sa tvrdnjom zauzimajući odgovarajuću poziciju u prostoru. Nakon svake tvrdnje otvara se prostor za diskusiju.</p>	<p>Rad u malim grupama</p> <p>Prezentacija</p> <p>Rad u plenumu</p> <p>Individualni rad.</p>	Upoznavanje sa osnovnim pojmovima koji se vezuju za slobodu izražavanja.	<p>Razumevanje karakteristika slobode izražavanja kao osnovnog ljudskog prava.</p> <p>Polaznici su sposobni da prepoznaju pojam slobode u umetnosti.</p>
1.2.	19.20 – 19.30	<p>Evalvacija susreta</p> <p>emotikonima koja podrazumeva da učesnici/ce izaberu jedan emotikon koji odražava njihovo stanje/raspoloženja na kraju prvog susreta, a potom da ga i obrazlože pred ostatkom grupe.</p>	<p>Individualni rad</p> <p>Rad u plenumu.</p>		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
2	18.00 – 18.10	<p>Enerdžajzer</p> <p><i>Da sam mogao/la da biram svoje ime bilo bi?</i></p> <p>- podrazumeva da se učesnici/ce kažu svoje ime i da odgovore na pitanje kako bi se zvali da su imali mogućnost da ga izaberu?</p>	Rad u plenumu	Povezivanje grupe	
2.1.	18.10 - 19.20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Reši zagonetku – koje umetničko delo je u pitanju?</i></p> <p>koja podrazumeva da učesnici dobiju zadatak da posmatraju repliku umetničkog dela (Proglašenje Dušanovog zakonika) i da odgovarajući na pitanja voditeljke odgonetnu o kom umetničkom delu je reč.</p> <p>Aktivnost</p> <p><i>Spojnice – Pravni okvir o slobodi izražavanja</i></p> <p>koja podrazumeva da učesnici/ce neverbalnom komunikacijom dođu do dogovora na koji način da spoje određene članove kojima se garantuje sloboda izražavanja sa nazivima nacionalnih, međunarodnih i internacionalnih dokumenata (npr. član 46 Ustava Republike Srbije, član 19 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, član 11 Deklaracije o pravima čoveka i građanina i sl).</p> <p>Aktivnost</p> <p><i>Ko sam ja?</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnicima podele papiri i olovke na kojima će nacrtati najmanje 8 krugova koji podsećaju na presek glavice luka, a potom da za svaki krug unesu segmente koji ilustruju neki deo njihovog identiteta. U centralni, najmanji krug treba da unesu nešto što predstavlja srž njihovog identiteta, a potom da dodaju segmente od najvažnijih ka najmanje bitnim. Definisane segmente identiteta učesnici/ce ostavljaju na flipčart papir pored svog imena bez komentarisanja i posmatranja ostalih.</p> <p>Aktivnost</p> <p><i>Kako mržnja utiče na osećanja?</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnici/ce podele u četiri manje grupe. Svaka grupa dobije određenu studiju slučaja u kojoj je prisutan govor mržnje. Učesnici/ce treba da u malim grupama prodiskutuju o tome šta se dogodilo, koja vrsta govora mržnje je zapažena i ka kome je on usmeren. Nakon toga učesnici/ce treba da razmisle o osećanjima različitih aktera koji su prisustvovali događaju prezentovanom u studiji slučaja, te da nakon toga na posebnim papirićima te emocije ilustruju emotikonima, a potom ih postave na skalu emocija koja se nalazi na flipčart papiru kako bi se po završetku rada u grupama u plenumu sumiralo kakvu vrstu emocija najčešće izaziva govor mržnje.</p> <p>Aktivnost</p> <p><i>Piramida mržnje</i></p> <p>koja podrazumeva da učesnici/e najpre povežu 10 termina sa njihovim definicijama (kao što su predrasude, stereotipi, diskriminacija, internacionalizovana opresija i sl), te da ih potom skaliraju od najbezazlenijih do najpogubnijih. Na kraju se radi debriefing u plenumu.</p>	Rad u plenumu Rad u grupi Individualni rad Rad u manjim grupama	Upoznavanje sa osnovnim pravnim okvirom koji garantuje slobodu izražavanja. Upoznavanje sa terminima unutar piramide mržnje poput predrasuda, stereotipa, diskriminacije i sl.	Razumevanje karakteristika slobode izražavanja kao osnovnog ljudskog prava. Polaznici su sposobni da razumeju okvire slobode izražavanja i koje su njene granice, odnosno kada ona postaje govor mržnje.
2.2.	19.20 – 19.30	<p>Evalvacija susreta</p> <p><i>Sa ovog susreta poneću...</i></p> <p>koja podrazumeva da učesnici/ce izaberu najznačajnije segmente sa susreta koje će im biti od koristi u budućnosti i prodiskutuju ih sa ostatkom grupe.</p>	Rad u plenumu		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
3	18.00 – 18.15	<p>Enerdžajzer sa imenima</p> <p>koji podrazumeva da se učesnici/ce na početku predstave, a potom dobace lopticu drugom učesniku/ci u grupi. Drugi deo enerdžajzera podrazumeva da učesnici/ce kažu ime učesnika/ce kome/joj će dobaciti lopticu. Kako aktivnost odmiče tempo bacanja loptica postaje sve brži što zahteva veću koncentraciju učesnika/ca.</p>	Rad u grupi	Povezivanje učesnika/ca	
3.1.	18.15 - 19.20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Lov na blago: Borci i borkinje za ljudska prava u stalnoj posatavci GMS</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnici/ce najpre podele u 4 manje grupe. Svaka grupa dobija mapu galerije na kojoj se nalaze smernice za pronalazak umetničkog dela u prostoru na kome se nalazi značajna ličnost u srpskoj istoriji koja se zalagala za slobodu izražavanja. Nakon što učesnici pronađu umetničko delo, u kutiji ispod njega nalazi se dodatni materijali i pojašnjenja koja je potrebno analizirati, a potom sumirano prezentovati u plenumu kako bi se i učesnici/ce u ostalim grupama upoznali sa značajnim ličnostima u srpskoj istoriji. Nakon prezentacije u plenumu voditeljka radionice daje dodatne informacije o ličnostima kako bi učesnici/ce imali zaokruženu sliku o njihovom značaju i podstiče učesnike/ce da razmišljaju o značajnim ličnostima u svetskoj istoriji koji su se borili za slobodu izražavanja i ljudska prava postavljajući im potpitanja.</p> <p>Aktivnost</p> <p><i>Kom profilu ličnosti pripadamo? / Kada bih javno istupio/la?</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnici/ce vrata na definisanje sopstvenih identiteta sa prethodnog susreta, da ih revidiraju i da u odnosu na to što su upisali definišu kako vide sebe - kao koji tip ličnosti: aktivisti, posmatrači sl... i da navedu koje su to situacije u kojima bi javno istupili i kada bi se borili za slobodu izražavanja. Nakon toga svaki učesnik/ca pojedinačno prezentuje sebe ostatku grupe. Voditelj/ke radionice postavljaju potpitanja kako bi podstakli dodatna promišljanja.</p>	Rad u malim grupama Individualni rad Rad u plenumu	Upoznavanje sa značajnim ličnostima iz srpske istorije koji su se borili za slobodu izražavanja i osnovna ljudska prava. Razvoj kritičkog mišljenja.	<p>Razumevanje na koji način društveni kontekst utiče na ograničavanje slobode izražavanja. Polaznici su sposobni da prepoznaju značajne ličnosti u srpskoj istoriji koje su prikazane i u stalnoj postavci Galerije Matice srpske.</p> <p>Učesici/ce su sposobni da kritički promišljaju o aktuelnim dešavanjima u društvu.</p>
3.2.	19.20 – 19.30	<p>Evaluacija susreta kroz osećanja</p> <p>– učesnici/ce treba da izaberu jedno osećanje kojim bi opisali korisnost/uspešnost sesije.</p>	Rad u plenumu		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
4	18.00 – 18.15	<p>Aktivnosti upoznavanja</p> <p><i>Ljudski bingo</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnicima podele hendauti na kojima su upisana lična i socijalna svojstva osobe. Zadatak učesnika/ca je da pomenuta svojstva povežu sa nekim/om učesnikom/com tako što će kroz interakciju saznati da li poseduju neko od navedenih svojstava (npr. putovao/la avionom više od 6 puta, zna da napravi čizkejk, ima brata/sestru i sl).</p>	Rad u grupi	Povezivanje grupe	
4.1.	18.15 - 19.20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Korak napred</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnicima na početku podele uloge koje ilustruju umetnike iz različitih delova sveta (npr. gej umetnik iz Afganistana, slikarka kojoj je otac direktor ugledne banke, pesnikinja iz Saudijske Arabije i sl). Kroz vođenu fantaziju učesnici/ce „ulaze“ u svoje uloge kojima će se voditi prilikom odlučivanja da li će koračati napred ili stajati u mestu na tvrdnje koje će voditelj/ke čitati. Potom voditelj/ke čitaju tvrdnje (poput: Imaš lepu kuću sa internetom i kablovskom televizijom; Nikada nisi osetio/la nikakve finansijske poteškoće; Osećaš da su tvoj jezik, religija i kultura poštovane u društvu u kojem živiš; Osećaš da je tvoje mišljenje o socijalnim i političkim pitanjima važno i da su tvoja viđenja uvažena / saslušana; Drugi ljudi se konsultuju sa tobom o različitim pitanjima; Nisi uplašen da budeš zaustavljen/a od strane policije i sl.) tokom kojih učesnici/ce koračaju napred ukoliko je odgovor potvrđan. U suprotnom ostaju na mestu gde su. Na samom kraju aktivnosti sa učesnicima/cama se radi debriefing, sumirajući njihova osećanja tokom aktivnosti, razlike koje postoje u društvu u odnosu na pripadnost određenoj društvenoj kategoriji. Potom se otvara diskusija o položaju umetnika u svetu koja je upotpunjena rezultatima izveštavanja Freemuse koji su prikazani u formi izložbe kako bi učesnici/ce mogli da samostalno proučavaju podatke iz izveštaja. Na samom kraju učesnicima se prezentuje Manifesto COE kojim se garantuje sloboda izražavanja umetnicima u digitalnoj eri.</p> <p>Aktivnost</p> <p><i>Cenzura i ograničavanje slobode izražavanja umetnika u srpskoj umetnosti XVIII, XIX i XX veka</i></p> <p>koja podrazumeva da se učesnici/ce upoznaju sa primerima cenzure u srpskoj umetnosti kroz analizu primera pojedinih umetničkih dela u stalnoj postavci Galerije Matice srpske.</p>	Individualni rad Rad u grupi Prezentacija	Upoznavanje sa razlikama u društvu uslovljenih kontekstom. Upoznavanje sa značajnim autorima/kama umetničkih dela u srpskoj istoriji i metodama ograničavanja slobode izražavanja umetnika u našem društvu kroz vreme.	Razumevanje na koji način društveni kontekst utiče na oblikovanje svakodnevnog života i ograničavanje slobode izražavanja umetnika. Polaznici su sposobni da prepoznaju značajne srpske slikare/ke čija dela su prikazana u stalnoj postavci Galerije Matice srpske.
4.2.	19.20 – 19.30	<p>Evaluacija susreta</p> <p><i>Tri ključne stvari koje ću poneti sa sobom</i></p> <p>koja podrazumeva da učesnici/ce navedu tri stvari koje će poneti sa susreta.</p>	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
5	18.00 – 18.15	Enerdžajzer <i>Skočko</i> koji podrazumeva da se učesnici/ce na početku uhvate za ruke i sinhronizovano skaču u skladu sa instrukcijama voditelja/ki radionice (napred/nazad/levo/desno). U drugom delu zadatak učesnika/ca je da rade suprotno od instrukcija voditelja/ki. Ukoliko je instrukcija napred, učesnici/ce treba da skoče unazad. Ako je instrukcija levo, učesnici/ce treba da skoče desno sl, što zahteva dodatnu koncentraciju.	Rad u grupi	Povezivanje grupe	
5.1.	18.15 - 19.20	Aktivnosti <i>Istraži stalnu postavku Galerije Matice srpske</i> koja podrazumeva da učesnici/ce u parovima, samostalno istražuju prostor Galerije i analiziraju umetnička dela iz Stalne postavke Galerije Matice srpske. Nakon toga imaju zadatak da izaberu jedno umetničko delo koje je na njih ostavilo najsnažniji utisak, a zatim svaki par ulazi u ulogu kustosa i vodi ostatak grupe kroz Galeriju i predstavlja svoj izbor i zapažanja na delu. Na kraju svakog predstavljanja, cela grupa ima zadatak da razmisli o tome kako bi izabrano umetničko delo moglo biti ukomponovano u neku društvenu igru.	Rad u paru Rad u grupi	Upoznavanje sa umetničkim delima u Stalnoj postavci Galerije Matice srpske.	Razumevanje kako je koncipirana Stalna postavka Galerije Matice srpske. Polaznici su sposobni da prepoznaju osnovne epohe u kojima su stvarana umetnička dela prikazana u stalnoj postavci Galerije Matice srpske.
5.2.	19.20 – 19.30	Evalvacija susreta <i>Najznačajniji deo sa ovog susreta je...</i> - Učesnici treba da izaberu jednu najznačajniju stvar koja ih asocira na susret.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
6	18.00 – 18.15	Enerdžajzer <i>Da sam životinja bio/la bi...</i> koji podrazumeva da učesnici/ce onomatopojom ili neverbalnom komunikacijom prezentuju koja bi životinja bili.	Rad u grupi	Povezivanje grupe	
6.1.	18.20 - 19.15	Aktivnosti <i>Analiza umetničkih dela XVIII veka Stalne postavke Galerije Matice srpske</i> - tokom koje učesnici/ce imaju zadatak da u parovima posmatraju sva umetnička dela koja se nalaze u zbirci umetnosti 18. veka u Stalnoj postavci Galerije Matice srpske. Parovi dobijaju hendaute na kojima je kreirana tabela sa karakteristikama umetničkih dela, podeljenim u kategorije i podkategorije (npr. kategorija tehnike: slika, ikona, grafika, crtež, skulptura; kategorija tema: religija, mitologija, porodica, ljubav i sl). Svaki par treba da izabere tri umetnička dela, kroz posmatranje zapazi kojim kategorijama pripada i to zabeleži u tabeli. Nakon toga svaki par predstavlja izabrana umetnička dela ostatku grupe kao i kategorije kojim pripada.	Rad u paru Rad u grupi	Upoznavanje sa umetničkim delima nastalim u XVIII veku koja su deo stalne postavke Galerije Matice srpske.	Razumevanje koja je odlika umetničkih dela naslikanih u XVIII veku. Polaznici su sposobni da prepoznaju osnovne karakteristike umetničkih dela stvaranih u XVIII veku koja su deo stalne postavke Galerije Matice srpske.
6.2.	19.20 – 19.30	Evalvacija susreta <i>Na skali od jedan do pet ovaj susret bih ocenio/la...</i> koja podrazumeva da učesnici ocene kvalitet susreta uz kratko obrazloženje.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
7	18.00 – 18.15	Enerdžajzer <i>Klap, klap, stop</i> koji podrazumeva da učesnici koji sede u krugu postave levu i desnu ruku na kolena osoba koje sede do njih. Pošto su sve ruke postavljene u krug učesnici/ce imaju zadatak da savladaju tri pokreta: jedan pljesak na koleno koji označava redovan smer pokreta, dva kratka pljeska na koleno koji podrazumeva da se pokreti vraćaju u suprotnom smeru i blokada sklopljenom pesnicom koji podrazumeva da ruka koja je sledeća na potezu preskače pokret. Kako igra odmiče tempo se ubrzava. Igra se na ispadanje sve dok jedna osoba ne ostane na kraju.	Rad u grupi	Povezivanje grupe i sticanje poverenja.	
7.1.	18.15 - 19.20	Aktivnosti <i>Analiza umetničkih dela XIX veka Stalne postavke Galerije Matice srpske</i> – tokom koje su učesnici/ce su podeljeni u grupe od po petoro. Imaju zadatak da posmatraju umetnička dela iz zbirke umetnosti 19. veka u Stalnoj postavci Galerije Matice srpske. Grupe na hendautima koje dobiju na početku, a na kojima su tabele sa karakteristikama umetničkih dela, podeljenih u kategorije i podkategorije (npr. kategorija tehnike: slika, ikona, grafika, crtež, skulptura; kategorija tema: religija, mitologija, porodica, ljubav; itd) selektuju umetničko delo. Svako od učesnika/ca u grupi treba da izabere jedno umetničko delo, kroz posmatranje zapazi u koje kategorije se svrstava i zatim ih obeleži u tabeli. Na samom kraju svaki član/ica grupe predstavlja ostalim učesnicima/cama umetnička dela koja je izabrao/la i pojašnjava kategorije kojim pripada.	Rad u grupi	Upoznavanje sa umetničkim delima nastalim u XIX veku koja su deo stalne postavke Galerije Matice srpske.	Razumevanje koja je odlika umetničkih dela naslikanih u XIX veku. Polaznici su sposobni da prepoznaju osnovne karakteristike umetničkih dela stvaranih u XIX veku koja su deo stalne postavke Galerije Matice srpske.
7.2.	19.20 – 19.30	Evalucija susreta <i>Tri stvari koje bih promenio/la</i> koja podrazumeva da učesnici navedu tri stvari koje bi realizovali drugačije tokom susreta.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
8	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Atom</i> koji podrazumeva da se učesnici/ce slobodno kreću po prostoru dok voditelj/ke ne izgovore neki broj elektrona koji označava da učesnici/ce treba da se grupišu u jedan atom. Na primer kada voditeljka izgovori tri elektrona to podrazumeva da se učesnici podele u grupu od po troje učesnika/ca, pet elektrona podrazumeva formiranje grupe od po petoro učesnika/ca i sl.	Rad u grupi	Povezivanje grupe	
8.1.	18.10 - 19.20	Aktivnosti <i>Analiza umetničkih dela XX veka Stalne postavke Galerije Matice srpske</i> – tokom koje su učesnici/ce su podeljeni u grupe po petoro. Imaju zadatak da posmatraju umetnička dela iz zbirke umetnosti 20. veka u Stalnoj postavci Galerije Matice srpske. Grupe na hendautima koje dobiju na početku, a na kojima su tabele sa karakteristikama umetničkih dela, podeljenih u kategorije i podkategorije (npr. kategorija tehnike: slika, ikona, grafika, crtež, skulptura; kategorija tema: religija, mitologija, porodica, ljubav; itd.) selektuju umetničko delo. Svako od učesnika treba da izabere jedno umetničko delo, kroz posmatranje zapazi u koje kategorije se svrstava i zatim ih obeleži u tabeli. Na samom kraju svaki član/ica grupe predstavlja ostalim učesnicima/cama umetnička dela koja je izabrao/la i pojašnjava kategorije kojim pripada.	Rad u grupi	Upoznavanje sa umetničkim delima nastalim u XX veku koja su deo Stalne postavke Galerije Matice srpske.	Razumevanje koja je odlika umetničkih dela naslikanih u XX veku. Polaznici su sposobni da prepoznaju osnovne karakteristike umetničkih dela stvaranih u XX veku koja su deo stalne postavke Galerije Matice srpske.
8.2.	19.20 – 19.30	Evalucija susreta <i>Like / dislike</i> koja podrazumeva da učesnici/ce koristeći like/dislike reaguju na tvrdnje koje voditelj/ke čitaju, kao npr: "Nakon aktivnosti bolje razumem odlike umetničkih dela XX veka Stalne postavke GMS".	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
9	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Ponovi pokret</i> koji podrazumeva da učesnici/ce stoje u vrsti, jedan/na ispred drugog. Učesnik/ca koja je na kraju kolone osmišljava i šalje pokret preko učesnika/ce koji je ispred njega/nje, dok su svi ostali učesnici/ce okrenuti leđima. Zatim taj/ta učesnik/ca prenosi pokret na sledećeg i tako dok pokret ne stigne na početak. Potom se uporede pokret koji je poslat sa krajnjim rezultatom.	Rad u grupi	Povezivanje grupe Opuštanje atmosfere	
9.1.	18.10 - 19.20	Društvena igra <i>Hello effect</i> koja podrazumeva da se učesnicima podele dve vrste karata. Na jednoj vrsti karata nalaze se profili osoba, odnosno fizičke karakteristike koje mogu da vide svi učesnici/ce osim osobe koja drži tu kartu. Na drugoj vrsti karata nalaze se ispisane osobine koje se vezuju za određeni lik i predstavljaju njen/njegov identitet. Tu kartu može da vidi samo učesnik/ca kod koga se ona nalazi. Svim učesnicima se podeli tabela u koju će upisati sva imena učesnik/ca osim svog. Nakon toga treći špil karata sa izjavama stavlja se na sredinu. Jedan/na od učesnika/ca izvlači prvu "izjavu". Svi osim osobe koja je izvukla kartu na osnovu "fizičkog izgleda" osobe zaključuju da li je ta izjava validna ili ne za lik koji imaju prilike da vide na karti ispred sebe. Nakon što svi učesnici/ce upišu u tabelu da li jeste ili nije, učesnik/ca čiji lik je procenjivan na osnovu "fizičkog izgleda" daje odgovor na pitanje da li je izjava validna u njegovom/njenom slučaju. Zaključke donosi na osnovu osobina koje samo on/a ima prilike da vidi. Igra traje dok neko od učesnika/ca ne sakupi 10 tačnih odgovora. Nakon svakog kruga radi se debriefing sa učesnicima/cama.	Rad u grupi	Upoznavanje sa predrasudama i stereotipima. Upoznavanje sa oblicima diskriminacije.	Razumevanje koliko su predrasude i stereotipi široko rasprostranjeni u svakodnevnom životu, kao i na koji način to utiče na slobodu izražavanja. Raspoznavanje koji oblici diskriminacije postoje.
9.2.	19.20 – 19.30	Evaluacija susreta jednom rečju koja podrazumeva da učesnici izaberu jedan predmet kojim bi opisali osećanja/raspoloženje na kraju susreta.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
10	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Moj ljubimac</i> koji podrazumeva da učesnici/ce prezentuju grupi svoje ljubimce na način na koji sami izaberu. Učesnici/ce koji trenutno nemaju ljubimca prezentuju kakvog bi ljubimca želeli da imaju.	Rad u grupi	Povezivanje grupe.	
10.1.	18.10 - 19.20	Aktivnost <i>Testiranje društvenih igara Dixit i Arthiefact</i> tokom koje su učesnici podeljeni u dve grupe. Prva grupe ima zadatak da testira društvenu igru sa kartama Dixit, kao primer divergentnih karata, na kojima su prikazane nedefinisane ilustracije. Druga grupa da testira društvenu igru sa kartama pod nazivom Arthiefact kao primer društvene igre koja koristi umetnička dela i edukuje igrače o osnovnim pojmovima u istoriji umetnosti. Po završetku prve runde, grupe se rotiraju tako da svi učesnici/ce imaju priliku da testiraju obe društvene igre. Nakon testiranja sa učesnicima se radi debriefing i glasanje koja od testiranih društvenih igara može biti model za društvenu igru koja će sadržati umetnička dela iz Stalne postavke Galerije Matice srpske a koju će učesnici/ce kreirati/adaptirati.	Rad u manjim grupama Rad u plenumu	Razvoj kritičkog promišljanja.	Učesnici/ce su sposobni da kritički promišljaju i zajedno donesu informisanu odluku.
10.2.	19.20 – 19.30	Evaluacija susreta <i>zadovoljan/na</i> koja podrazumeva da učesnici/ce iskažu u kojoj meri su zadovoljni susretom kao i u kom pravcu će se dalje razvijati društvena igra.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
11	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Pronađi uljeza</i> koji podrazumeva da učesnici/ce neverbalnom komunikacijom na četiri stanice zajedno izaberu jedno umetničko delo koje ne pripada određenoj kategoriji.	Rad u grupi		
11.1.	18.10 - 19.20	Aktivnost <i>Kreiranje društvene igre</i> tokom koje su učesnici/ce podeljeni u tri manje grupe od kojih se jedna bavi definisanjem pravila, druga izborom i selekcijom umetničkih dela i treća definisanjem simbola. Nakon rada u manjim grupama učesnici/ce prezentuju svoj rad ostatku grupe nakon čega ostali učesnici/ce daju povratne informacije nakon čega će se vršiti usavršavanje.	Rad u manjim grupama Rad u plenumu	Upoznavanje metodologije kreiranja društvene igre.	Razumevanje metodologije kreiranja društvene igre. Timski rad.
11.2.	19.20 – 19.30	Evalucija susreta Koliko su zadaci zahtevni - od jedan do deset.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
12	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Talas</i> koji podrazumeva da se učesnici/ce razmrdaju tako što jedan/na od učesnika/ca pokazuje pokrete, a ostali ponavljaju tako da budu što više sinhronizovani.	Rad u grupi		
12.1.	18.10 - 19.20	Aktivnost <i>Kreiranje društvene igre</i> tokom koje su učesnici/ce podeljeni u tri manje grupe od kojih se jedna bavi definisanjem pravila, druga izborom i selekcijom umetničkih dela i treća definisanjem simbola. Nakon rada u manjim grupama učesnici/ce prezentuju svoj rad ostatku grupe nakon čega ostali učesnici/ce daju povratne informacije nakon čega će se vršiti usavršavanje.	Rad u manjim grupama Rad u plenumu	Upoznavanje metodologije kreiranja društvene igre.	Razumevanje metodologije kreiranja društvene igre. Timski rad.
12.2.	19.20 – 19.30	Evalucija susreta <i>Stolice</i> koja podrazumeva ocenu susreta tako što učesnici/ce treba da sednu na jednu od ukupno pet stolica. Svaka stolica označava ocenu od 1 do 5.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
13	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Grupna masaža</i> koji podrazumeva da učesnici stoje u krugu, okrenuti leđima u odnosu na osobu koja stoji iza. Svako ima zadatak da kružnim pokretima na leđima učesnika/ce ispred sebe uradi relax masažu.	Rad u grupi		
13.1.	18.10 - 19.20	Aktivnost <i>Kreiranje društvene igre</i> tokom koje su učesnici/ce podeljeni u tri manje grupe od kojih se jedna bavi osmišljavanjem naziva društvene igre, druga kreiranjem džokera i treća kreiranjem vizuelnog identiteta društvene igre. Nakon rada u manjim grupama učesnici/ce prezentuju svoj rad ostatku grupe nakon čega ostali učesnici/ce daju povratne informacije nakon čega će se vršiti glasanje i finalno dizajniranje.	Rad u manjim grupama Rad u plenumu	Upoznavanje metodologije kreiranja društvene igre.	Razumevanje metodologije kreiranja društvene igre. Timski rad.
13.2	19.20 – 19.30	Evalucija susreta <i>Motivacija za dalje</i> koja podrazumeva da učesnici/ce ocenom od 1 do 10 ocene njihovu motivaciju za dalje učešće u program uz kratko obrazloženje.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
14	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Brzalica</i>	Rad u grupi		
14.1.	18.10 - 19.20	Aktivnost <i>Kreiranje društvene igre</i> tokom koje su učesnici/ce podeljeni u dve manje grupe koje se bave usaglašavanjem umetničkih dela sa definisanim kategorijama. Prezentovanje rada ostatku grupe i davanje povratnih informacija radi usklađivanja.	Rad u grupi	Upoznavanje metodologije kreiranja društvene igre.	Razumevanje metodologije kreiranja društvene igre. Timski rad.
14.2.	19.20 – 19.30	Evalucija susreta <i>Društvena igra je ispunila moja očekivanja</i> koja podrazumeva da učesnici/ce odgovaraju sa da/ne i kratko obrazlože odgovor.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
15	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Ko?</i> koji podrazumeva da učesnici/ce čuče u krugu, dok voditeljke čitaju pitanja (npr. ko studira kulturologiju? Ko voli čokoladu sa lešnicima? Ko ne voli leto?). Učesnik/ca koji/a zna odgovor na pitanje javlja se tako što ustaje iz čučućeg položaja. Ona/j koja/i prvi tačno odgovori dobije poen. Ko sakupi najviše poena proglašava se pobednikom i osobom koja najbolje poznaje grupu.	Rad u grupi	Povezivanje grupe Razmrdavanje	
15.1.	18.10 - 19.20	Testiranje društvene igre / generalna proba kako bi se proverila eventualna odstupanja i pripremljeno za završnu prezentaciju društvene igre tokom manifestacije "Muzeji za 10".	Rad u grupi	Upoznavanje metodologije kreiranja društvene igre.	Razumevanje metodologije kreiranja društvene igre. Timski rad.
15.2.	19.20 – 19.30	Evaluacija susreta <i>Šta očekujemo od prezentacije</i> koja podrazumeva da u jednoj rečenici učesnici/ce navedu kakva su im očekivanja tokom prezentacije društvene igre javnosti.	Rad u grupi		

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
16	18.00 – 18.10	Enerdžajzer <i>Navedite jednu vašu osobinu koja počinje na prvo slovo vašeg imena...</i>	Rad u grupi		
16.1.	18.10 - 19.20	Prezentovanje društvene igre javnosti, zatvaranje programa i dodela potvrda o učešću učesnicima/cama. Ostvareni cilj programa: Upoznavanje sa tehnikama javnog nastupa i prezentacijskim veštinama. Ishodi učenja: Savladavanje tehnika javnog nastupa i prezentacijskih veština.	Rad u grupi		
16.2.	19.20 – 19.30	Evaluacija susreta <i>upitnik</i>	Rad u grupi		

**PROGRAM OMLADINSKOG RADA U
INSTITUCIJI KULTURE – PRIMER 2**

1.1 OPŠTE INFORMACIJE O PROGRAMU OMLADINSKOG RADA U INSTITUCIJI KULTURE

Naziv programa:	Moje PRAVO!
Trajanje programa (časova):	16
Broj učesnika:	20
Trajanje programa (časova):	90 minuta
Ciljevi programa:	Upoznavanje mladih sa temom ljudskih prava kroz povezivanje sa institucijom kulture; Uključivanje mladih u kreiranje kulturnih sadržaja;
Specifični ishodi učenja:	Podsticanje kreativnosti i kritičkog promišljanja kod mladih; Upoznavanje sa osnovnim pravnim okvirom koji se odnosi na ljudska prava; Upoznavanje sa kulturnim sadržajima u instituciji kulture;
Metode:	Metode neformalnog obrazovanja
Materijali za učenje i literatura:	Publikacije institucije kulture / priručnici o ljudskim pravima

1.2 PODACI O REALIZATORIMA PROGRAMA

Naziv udruženja:	Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada - NAPOR		
Naziv institucije kulture:	Galerija Matice Srpske		
Mesto:	Novi Sad		
Ime i prezime omladinskog radnika/ce:	Nedeljka Borojević	Telefon i e-mail:	0616535060 nedeljka.borojevic@napor.net
Ime i prezime radnika u kulturi:	Jelena Bobić	Telefon i e-mail:	069730725 jel.bobi.333@gmail.com

1.3 PLAN SPROVOĐENJA PROGRAMA OMLADINSKOG RADA U INSTITUCIJI KULTURE

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
1	17.00 – 17.30	<p>Aktivnost upoznavanja <i>Zanimljivost...</i> koja podrazumeva da se učesnici predstave i sa grupom podele jednu zanimljivu činjenicu o sebi.</p> <p>Aktivnost <i>Drvo očekivanja</i> koja podrazumeva da se učesnicima/cama podele stikeri u tri boje. Na jednoj boji učesnici/ce treba da upišu svoja očekivanja od programa, na drugoj svoje strahove ili šta ne bi voleli da se desi tokom programa, dok na trećem učesnici/ce pišu na koji način mogu da doprinesu implementaciji programa. Nakon što upišu sve na stikere učesnici/ce ih lepe na flipčart papir na kome je nacrtano stablo. Voditelji/ke radionice potom čitaju šta je napisano i daju dodatne informacije u vezi sa konceptom programa.</p> <p><i>Prezentovanje programa i projekta</i> - voditelji/ke radionice učesnicima ukratko predstavljaju projekat, cilj i plan programa.</p> <p>Aktivnost <i>Grupni dogovor o radu</i> koji podrazumeva da učesnici/ce predlože "pravila" rada tokom pojedinačnih susreta. Nakon što se svi usaglase, svaki učesnik/ca treba da ostavi svoj potpis na flipčart papiru i time se obaveže da će poštovati grupni dogovor o radu.</p>	Rad u paru Rad u plenumu Prezentacija	Povezivanje grupe.	
1.1.	17:30 – 18:25	<p>Aktivnost <i>Lov na blago - upoznaj instituciju kulture</i> koja podrazumeva da se učesnici/ce podele u 4/5 manjih grupa. Svaka grupa dobija mapu galerije na kojoj se nalaze smernice za pronalazak određenih stanica u prostoru na kojima se nalazi kutija se dodatnim materijalima i pojašnjenjima koje je potrebno analizirati, a potom sumirano prezentovati u plenumu kako bi se i učesnici/ce u ostalim grupama upoznali sa specifičnostima institucije kulture. Nakon prezentacije u plenumu voditelji/ke radionice daju dodatne informacije kako bi učesnici/ce imali zaokruženu sliku i bili podstaknuti na dalje promišljanje.</p>	Rad u malim grupama Rad u plenumu Prezentacija	Povezivanje učesnika/ca sa institucijom kulture.	Razumevanje polja delovanja institucije kulture.
1.2.	18:25- 18:30	<p>Evalvacija susreta kroz osećanja – učesnici/ce treba da izaberu jedno osećanje kojim bi opisali korisnost/uspešnost sesije.</p>			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
2	17.00 – 17.10	Aktivnost za upoznavanje	Rad u grupi	Povezivanje grupe	
2.2.	17.10 - 18.20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Moć cveća</i></p> <p>koja podrazumeva da na samom početku voditelj/ke radionice daju kratak uvod o tome koje osnovne ljudske potrebe treba da budu zadovoljene kako bi se neko osećao kao ispunjeno ljudsko biće (npr. da bi preživio čovek treba da ima hranu, vodu, san i vazduh; kako bismo bili ispunjeni potrebno nam je poštovanje, da osetimo da nas neko vrednuje i prihvata onakvim kakvi jesmo i sl). Nakon toga voditelj/ke pozivaju učesnike/ce da na papiru nacrtaju cvet sa osam latica u koje će upisati svoje potrebe. Svaka latica vezana je za jednu grupu potreba: 1) osnovne potrebe; 2) lična sigurnost; 3) finansijska sigurnost; 4) zdravlje; 5) prijateljstvo; 6) porodica; 7) poštovanje; 8) lično ispunjenje / satisfakcija. Veličina latica treba da odgovara važnosti koju grupa potreba ima za učesnika/cu. Nakon što učesnici/ce iscrtaju cvetove na svojim papirima, voditelj/ke radionice pozivaju učesnike/ce da razmisle o tome koji uslovi treba da budu ispunjeni kako bi oni mogli da "cvetaju" i budu ispunjena ljudska bića: <i>Kakvo je to okruženje u kome ti cvetovi mogu da rastu?</i> Potom učesnici/ce imaju zadatak da nacrtaju listove pored cvetova i da na njih upišu svoje odgovore. Kada svi učesnici/ce završe unos, cvetovi se kače na velike flipčart papire koji su postavljeni na zidove kreirajući tako mini izložbu. Izložba je otvorena i učesnici/ce imaju zadatak da analiziraju radove ostalih učesnika/ca. Nakon analize otvara se prostor za diskusiju o tome kakve veze imaju cvetovi i lišće sa ljudskim pravima? Zašto su nam važna ljudska prava, šta ona označavaju, u kojoj meri i na koji način institucije kulture doprinose njihovom poštovanju i sl.</p>	Individualni rad Rad u malim grupama Rad u plenumu	Upoznavanje sa osnovnim pojmovima koji se vezuju za ljudska prava.	Razumevanje koncepta osnovnih ljudska prava.
2.3.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
3	17:00-17:10	Enerdžajzer			
3.1.	17.10 - 18.20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Otvori polje (30 polja koja ilustruju 30 članova Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima)</i></p> <p>– pred učesnicima/cama se nalazi 30 obeleženih polja tako da podsećaju na šahovsku tablu. Učesnici/ce su podeljeni u pet grupa i svaka ima zadatak da izabere vođu grupe koji/a će koračati napred po poljima ukoliko tim tačno odgovori na pitanja koja voditelji/ke čitaju, a koja su projektovana na zidu kako bi svi mogli da ih vide. Pitanja su koncipirana tako da predstavljaju definiciju članova Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, ali su izostavljene ključne reči koje je potrebno dopuniti. Na primer: Član 3 – Svako ima pravo na _____, slobodu i bezbednost ličnosti. Timovi imaju minut da se dogovore oko odgovora na pitanje. Lideri odgovaraju, a onaj koji prvi dođe do poslednjeg polja na tabli donosi pobedu svom timu.</p> <p>Po završetku igre na zidu se projektuje svih 30 članova Univerzalne deklaracije i otvara prostor za diskusiju.</p>	<p>Rad u malim grupama</p> <p>Prezentacija</p> <p>Rad u plenumu</p>	Upoznavanje sa osnovnim pravnim okvirom kojim su zagarantovana ljudska prava.	Razumevanje Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.
3.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
4	17:00 – 17:10	Enerdžajzer			
4.1.	17.10 - 18.20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Nacrtaj svet</i></p> <p>koja podrazumeva da su učesnici/ce podeljeni u manje grupe od po četvoro. Na samom početku imaju zadatak da osmisle naziv svog tima jer je aktivnost takmičarskog karaktera. U svakoj grupi bira se po jedan predstavnik/ca koja će dobiti član Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima koji treba da nacrti i prezentuje ostatku grupe, ali bez govora, samo neverbalnom komunikacijom. Na crtežu ne smeju biti korišćeni brojevi ili reči, samo simboli. Ostali članovi tima treba da pogode koje je pravo u pitanju, ali ne smeju postavljati pitanja. Nakon što istekne vreme za pogađanje (10 minuta) učesnik/ca koji/a je crtao/la na papiru treba da napiše naziv prava iz UDLJP. Nakon toga bira se drugi učesnik/ca koji/ce crtati dok ostali pogađaju. Potrebno je osigurati da svi učesnici u grupi imaju priliku da bar jednom budu u ulozi ilustratora. Tokom pogađanja svaka grupa vodi evidenciju koliko ima pogodaka kako bi se na kraju proglasilo koji tim je bio najuspešniji. Svi crteži se po završetku kače na zid u formi izložbe i otvara se prostor za diskusiju o samoj aktivnosti i o ljudskim pravima uopšte: <i>koliko se naše percepcije razlikuju od drugih, na koji način sve to utiče na naše živote i kakve to uopšte ima veze za kulturom?</i></p>	<p>Rad u malim grupama</p> <p>Rad u plenumu</p> <p>Podsticanje pojedinačne refleksije</p>	Upoznavanje sa sadržajem članova Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.	Razumevanje važnosti Deklaracije i njenih članova, kao i uloge institucija kulture u promociji i podsticanju poštovanja ljudskih prava.
4.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
5	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
5.1.	17.10 - 18.20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Hade da govorimo o rodnom identitetu i seksualnoj orijentaciji</i></p> <p>koja podrazumeva da nakon kratkog uvoda koju voditelj/ke daju o razlici između pola i roda, terminima poput interseksualnosti, transeksualnosti, seksualne orijentacije i sl, i pošto ukažu na to da je Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima nediskriminacija na osnovu seksualne orijentacije zagarantovana, te da je to jedno od osnovnih ljudskih prava, učesnici/ce koji/e sede u krugu imaju zadatak da na papirićima napišu bilo koje pitanje ili razmišljanje na temu seksualne orijentacije. Važno je napomenuti da se učesnici/ce ne potpisuju na papirićima već se papirići ubacuju u šešir/kutiju potpuno anonimno. Nakon što svi učesnici/ce ubace svoje papiriće u šešir/kutiju u sredinu kruga postavljaju se tri stolice. Nakon toga voditelj/ke radionice izvlače jedan papirić i čitaju pitanje/razmišljanje i pozivaju prvih troje učesnika/ca koje žele da iskažu svoje mišljenje o pročitanoj pitanju/temi da ga podele sa ostatkom grupe. Svako ima minut za izlaganje. Nakon što jedan/na od učesnika/ca završi svoje izlaganje vraća se na mesto u velikom krugu i priliku da se nadoveže na diskusiju dobijaju ostali učesnici/ci koji se tako smenjuju sve dok je diskusija smisljena. Pošto se završi diskusija na jednu temu, izvlači se sledeći papirić i tako nekoliko ciklusa dok voditelj/ke radionice ne procene da je vreme za diskusiju isteklo. Na samom kraju čitaju se sva pitanja/razmišljanja i kratko komentarišu u plenumu. U nastavku aktivnosti voditelj/ke govore o tipovima diskriminacije i prezentuju piramidu mržnje kako bi učesnici/ce imali zaokruženu sliku o tome koliko naizgled bezazleni stereotipi i predrasude mogu imati fatalne ishode. Na samom kraju otvoren je prostor za diskusiju o tome koja je uloga i na koji način institucije kulture doprinose rušenju stereotipa i predrasuda u društvu?</p>	Individualni rad Rad u plenumu Prezentacija	Upoznavanje sa osnovnim terminima u piramidi mržnje poput predrasuda, stereotipa, diskriminacije, internacionalizovane opresije i sl .	Razumevanje posledica pojave diskriminacije u društvu i uzroka koji do nje dovode.
5.2.	18.20 – 18.30	Evalucija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
6	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
6.1.	17:10 – 18: 20	<p><i>Kako kulturološke razlike utiču na naše ponašanje i poštovanje osnovnih ljudskih prava?</i></p> <p>Aktivnost <i>Inženjeri i Dardianci</i></p> <p>koja podrazumeva da su učesnici/ce podeljeni u dve grupe – inženjere i Dardiance. Tim inženjera treba da nauči Dardiance kako da sagrade most. Svaka grupa dobija specifične instrukcije koje ne smeju da dele sa drugom grupom. Timovi se pripremaju u odvojenim prostorijama.</p> <p><i>Uputstvo za Dardiance:</i></p> <p>Situacija: Živite u zemlji Dardia. Vaš grad je odvojen od susednog grada dubokom dolinom. Da biste došli do pijace, morate da pešačite 3 dana. Kada biste imali most preko doline, mogli biste doći do pijace za dva sata. Vaša Vlada je sklopila ugovor sa strancima da dođu i nauče vas kako da napravite most. Most će biti napravljen od papira, trake i kanapa pomoću makaza, lenjira i olovaka. Znate materijal, ali ne znate ništa o konstrukciji.</p> <p><i>Socijalno ponašanje:</i></p> <p>Dardianci su navikli da budu veoma bliski jedni sa drugima. Komunikacija ne funkcioniše bez veoma prisnog kontakta sa osobom sa kojom razgovarate. Ukoliko nemate bliski kontakt dok razgovarate to se smatra veoma nepristojnim. Ako se pridružite grupnom razgovoru, trebalo bi da se svi šćućurite / zbijete. Takođe je veoma važno je da svakoga pozdravite kada se sretnete. Razgovor mora početi sa predstavljanjem: na primer „Ja sam Mila od Dardie“. Ako osoba ne odgovori na isti način to se smatra nepristojnim.</p> <p><i>Pozdravljanje:</i></p> <p>Dardianski pozdrav je dodirivanje desnih laktova sa osobom koju pozdravljaju. Rukovanje je veliki promašaj. Dardianci se vređaju ako ih ne pozdravljaju dodirujući desne laktove ili ako osoba stoji predaleko u razgovoru. Kada su uvređeni Dardianci glasno viču.</p> <p><i>DA / NE</i></p> <p>Dardianci ne koriste reč „NE“. Uvek kažu DA iako znači „NE“. Naglašeno odmahuju glavom gore-dole dok se mršte i govore „DA“.</p> <p><i>Ponašanje na poslu:</i></p> <p>Alati su rodno specifični.</p> <p>Makaze i lenjir mogu da dodiruju samo muškarci.</p> <p>Traku i kanap samo žene.</p> <p>Olovke i papir su neutralni.</p> <p><i>Stranci:</i></p> <p>Dardianci vole društvo, ali su veoma ponosni na svoju kulturu. Očekuju da će se stranci prilagoditi njihovoj kulturi. Njihovo ponašanje je za njih veoma prirodno i zato to ne mogu da ga objasne drugima.</p>	<p>Rad u manjim grupama</p> <p>Rad u plenumu</p> <p>Podsticanje pojedinačne refleksije</p>	<p>Upoznavanje učesnika/ca sa konceptom kulturnih obrazaca i na koji način su povezani sa poštovanjem osnovnih ljudskih prava.</p>	<p>Razumevanje na koji način kulturni obrasci utiču na poštovanje ljudskih prava.</p>

6.1.	17:10 – 18:20	<p><i>Uputstvo za inženjere:</i></p> <p>Vi ste grupa inženjera u međunarodnoj kompaniji. Vaša firma je upravo potpisala veoma važan ugovor sa Vladom Dardie da nauči Dardiance kako da grade most. Morate da ga napravite za kratko vreme (imate samo 30 minuta da naučite Dardiance kako da grade most). U suprotnom će ugovor biti raskinut i izgubićete posao. Dardia je planinska zemlja i potrebno je mnogo dana da Dardianci odu do najbližeg grada. Sa mostom Dardianci bi mogli da stignu za 2 sata. Ali zapamtite, vi ne možete da izgradite most umesto njih već morate da NAUČITE Dardiance kako da ga izgrade.</p> <p><i>Igranje simulacije:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pažljivo pročitajte uputstva i zajedno odlučite o načinu na koji ćete graditi most. • Dva člana vašeg tima će moći da odu i uspostave kontakt sa Dardiancima u trajanju od 3 minuta. • Imate 10 minuta da analizirate njihov izveštaj po povratku. • Nakon toga vaša grupa ide u Derdiu da nauči stanovništvo kako da gradi most. <p><i>Konstrukcija mosta:</i></p> <p>Most treba da poveže dve stolice na udaljenosti od 80 cm. Mora biti stabilan. Delovi mosta moraju biti isečeni i sastavljeni na licu mesta tako da Dardianci nauče sve faze konstrukcije. Svaki komad treba nacrtati olovkom i lenjirom, a potom iseći makazama.</p> <p>Nakon što svaka grupa pročita instrukcije i pripremi se za interakciju grupe se spajaju u jednoj prostoriji gde počinje interakcija. Nakon 30 minuta otvara se prostor za diskusiju. Ključne stvari o kojima se diskutuje jeste u kojoj meri i koliko često imamo očekivanja da drugi misle i rade isto što i mi, koliko često interpretiramo stvari na pogrešan način bez da smo razmislili o različitim kulturnim obrascima ponašanja.</p>	<p>Rad u manjim grupama</p> <p>Rad u plenumu</p> <p>Podsticanje pojedinačne refleksije</p>	<p>Upoznavanje učesnika/ca sa konceptom kulturnih obrazaca i na koji način su povezani sa poštovanjem osnovnih ljudskih prava.</p>	<p>Razumevanje na koji način kulturni obrasci utiču na poštovanje ljudskih prava.</p>
6.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
7	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
7.1.	17:10 – 18:20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Kultura i ljudska prava – gde je poveznica?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzej - povezivanje kolekcije muzeja i teme o ljudskim pravima kroz predmete iz kolekcije koji bi mogli da ilustruju razvoj ljudskih prava kroz istoriju ili bi mogli da postave pitanja za diskusiju o određenim ljudskim pravima i slobodama. • Biblioteka - povezivanje teme o ljudskim pravima sa bibliotečkim fondom, putem pretrage i predstavljanja knjiga koje su imale značaj u borbi za ljudska prava, koje ilustruju istoriju razvoja ljudskih prava, koje se bave temom prava i sloboda ljudi. • Pozorište - pregledanje arhive pozorišnih predstava koje su se direktno ili indirektno bavile ovom temom, pokazivanje kako se kroz scenski nastup mogu postaviti pitanja o ljudskim pravima. 	<p>Rad u manjim grupama</p> <p>Rad u plenumu</p> <p>Prezentacija</p>	Upoznavanje sa sadržajima institucije kulture kroz prizmu ljudskih prava.	Razumevanje na koji način kultura doprinosi poštovanju ljudskih prava.
7.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
8	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
8.1.	17:10 – 18:20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Aktivizam na polju ljudskih prava kroz prizmu institucije kulture</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzej - istraživanje predmeta ili umetničkih dela koja ilustruju određeni događaj koji se u istoriji dogodio na polju ljudskih prava ili koji upoznaju sa borcima i borkinjama za ljudska prava. • Biblioteka - pretraga knjiga iz bibliotečkog fonda, pisaca, citata, itd. koji koja ilustruju određeni događaj koji se u istoriji dogodio na polju ljudskih prava ili koji upoznaju sa borcima i borkinjama za ljudska prava. • Pozorište - upoznavanje sa osobama koje su se kroz pozorište borile za ljudska prava, koje su činile da se pozorište razvija, prihvata različitosti, upoznavanje sa događajima u istoriji pozorišta koji su bili značajni za ljudska prava i slobode u pozorištu (zabranjene predstave, cenzura scenarija, negodovanje scenskih natupa i umetničkog izraza pojedinca, prava žena u pozorištu, itd.) 		Upoznavanje sa temom aktivizma u kulturi.	Razumevanje borbe za poštovanje određenih ljudskih prava kroz vreme.
8.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
9	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
9.1.	17:10 – 18:20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Actionbound – ljudska prava kroz prizmu institucije kulture.</i></p> <p>Actionbound je aplikacija za interaktivno učenje. Ima mogućnost kreiranja personalizovanih mapa za "lov na blago", kvizova i daje prostor za dodatno istraživanje skeniranjem QR kodova što je mladima veoma blisko.</p> <p><i>Primer aktivnosti:</i></p> <p>Učesnici/ce su podeljeni u četiri grupe. Svaka ima instaliranu aplikaciju i treba da ispuni sledeće zadatke:</p> <p><i>Zadatak 1 – Misija: pronađi predmet/statuu/sliku u instituciji kulture koja simbolizuje borbu za poštovanje osnovnih ljudskih prava (date su koordinate na mapi koje učesnici prate);</i></p> <p><i>Zadatak 2 – Kviz: Za poštovanje kojeg ljudskog prava se zalagao/la XX?</i></p> <p><i>Zadatak 3 - Skeniraj kod o borcu/kinji za ljudska prava u prostoriji i saznaj više.</i></p> <p><i>Zadatak 4 – Misija: pronađi dokument u instituciji kulture koja se smatra prvim zvaničnim dokumentom kojim se garantuje sloboda govora;</i></p> <p><i>Zadatak 5 – Kviz: Kada je nastao dokument?</i></p> <p><i>Zadatak 6 - Skeniraj kod o dokumentu u prostoriji i saznaj više.</i></p> <p>Tim koji prvi ispuni sve zadatke i sakupi najviše bodova je pobeđnički. Nakon aktivnosti ostavlja se prostor za rekapitulaciju i dodatna pojašnjenja/promišljanja.</p>	Rad u manjim grupama	Kroz interaktivnu aktivnost sumiranje angažovanja institucije kulture na polju promocije i poštovanja osnovnih ljudskih prava.	Razumevanje osnovnih ljudskih prava i na koji način institucija kulture živi principe poštovanja drugačijeg.
9.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
10	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
10.1.	17:10 – 18:20	<p>Aktivnost</p> <p><i>Ljudska prava i mladi</i></p> <p>– definisanje teme za performans koja podrazumeva da svaki učesnik/ca na papiru ispiše tri osnovna ljudska prava mladih za koja smatra da se najčešće krše u našem društvu. Nakon toga svaki učesnik/ca ima zadatak da pripremi argumentaciju, a potom da ostatku grupe prezentuje svoje razmišljanje o temi. Svaki učesnik/ca ima 2 minuta za prezentaciju. Nakon što svi prezentuju svoje stavove, učesnici/ce glasaju na papirićima za jedan problem u društvu, odnosno pravo mladih koje se najčešće krši. Na kraju se glasovi javno prebrojavaju i vrši finalni dogovor o tome koji će se problem predstaviti kroz performans. Dva problema koja dobiju najviše glasova će se dalje razraditi kroz performans.</p>	Individualni rad Rad u plenumu	Upoznavanje sa tehnikama javnog nastupa i procesom donošenja odluka demokratskim putem.	Razumevanje procesa donošenja odluka demokratskim putem i savladan strah od prezentacije/javnog nastupa.
10.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
11	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
11.1.	17:10-18:20	Aktivnost <i>Priprema performansa mladih o ljudskim pravima</i> – osmišljavanje koncepta i scenarija performansa. Na samom početku voditelji/ke radionice predstavljaju goste iz sveta pozorišta koji će učesnicima/cama dati kratak uvid na temu performansa i dramaturgije dramskog dela. Nakon toga se učesnici/ce dele u dve grupe. Svaka grupa ima zadatak da osmisli sopstveni koncept i scenario za performans koji će se baviti izabranom temom koristeći sadržaje u instituciji kulture.	Rad u manjim grupama	Upoznavanje sa konceptom performansa, njegovim elementima kao i elementima dramske kompozicije.	Razumevanje koncepta performansa i njegovih osnovnih elemenata, kao i elemenata dramske kompozicije.
11.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
12	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
12.1.	17:10-18:20	Aktivnost <i>Priprema performansa mladih o ljudskim pravima – razrada scenarija, podela uloga i osmišljavanje kostima.</i> Na samom početku voditelji/ke radionice predstavljaju goste iz sveta pozorišta koji će učesnicima/cama dati kratak uvid na temu scenografije i kostima. Nakon toga učesnici/ce se dele u dve grupe. Svaka grupa ima zadatak da osmisli scenografiju i kostime koristeći sadržaje u instituciji kulture.	Rad u manjim grupama	Upoznavanje sa elementima scenografije i kostimografije.	Razumevanje različitih elemenata scenografije i umetničke discipline kostimografije.
12.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
13	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
13.1.	17:10-18:20	Aktivnost <i>Priprema performansa mladih o ljudskim pravima – kreiranje kostima i priprema performansa.</i> Učesnici/ce u manjim grupama dele uloge, kreiraju sopstvene kostime i razrađuju scene za performans.	Rad u manjim grupama	Upoznavanje sa procesom kreiranja performansa.	Razumevanje procesa kreiranja performansa i timski rad.
13.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
14	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
14.1.	17:10-18:20	Aktivnost <i>Priprema performansa mladih o ljudskim pravima – priprema performansa.</i> Učesnici/ce u manjim grupama detaljno razrađuju i uvežbavaju scene za performans.	Rad u manjim grupama	Upoznavanje sa procesom kreiranja performansa.	Razumevanje procesa kreiranja performansa i timski rad.
14.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
15	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
15.1.	17:10 -18:20	Aktivnost <i>Priprema performansa mladih o ljudskim pravima – priprema performansa.</i> Učesnici/ce u manjim grupama imaju generalnu probu pred voditeljima/kama i drugom grupom kako bi nakon povratnih informacija mogli da se pripreme za premijerno izvođenje pred publikom.	Rad u manjim grupama	Upoznavanje sa procesom kreiranja performansa.	Razumevanje procesa kreiranja performansa i timski rad.
15.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

Br susreta	Satnica	Opis aktivnosti	Metode	Ostvareni cilj programa	Ishodi učenja
16	17.00 – 17.10	Enerdžajzer			
16.1.	17:10 -18:20	Aktivnost <i>Performans mladih o ljudskim pravima– premijera i svečano zatvaranje programa.</i>	Performans	Sticanje veština za javni nastup.	Savladvanje straha od javnog nastupa.
16.2.	18.20 – 18.30	Evaluacija			

